

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ,
ΕΔΑΦΟΥΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ &
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ**

Αθήνα, 22.09.2016

Δ/ση : Πατησίων 147
Τ.Κ. : 11251
Πληροφορίες : Ι. Μητσόπουλος
Τηλέφωνο : 2108642209
FAX: : 210 8662968

Εισηγητική Έκθεση του Σχέδιου Προεδρικού Διατάγματος «Χαρακτηρισμός της χερσαίας περιοχής του δάσους Δαδιάς – Λευκίμης –Σουφλίου ως Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης –Σουφλίου, καθορισμός ζωνών προστασίας αυτού, χρήσεων, όρων και περιορισμών»

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Το Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου βρίσκεται στο μέσο του νομού Έβρου σε έκταση 428.000 στρ, από τα οποία τα 72.900 στρ. είναι αυστηρά προστατευόμενη ζώνη. Κατέχει ξεχωριστή γεωγραφική θέση σε διεθνές επίπεδο, καθώς βρίσκεται στο σταυροδρόμι μεταξύ Ασίας, Ευρώπης και Αφρικής και κοντά στον ανατολικότερο μεταναστευτικό διάδρομο πολλών ειδών πουλιών. Η εκτατική χρήση της γης από τον άνθρωπο στο βάθος των αιώνων έχει οδηγήσει στη διαμόρφωση ενός πλούσιου μωσαϊκού τοπίων με πολλές εναλλαγές. Τα διάκενα που δημιουργήθηκαν από διαταράξεις, όπως βόσκηση, υλοτομίες αλλά και μικρής έκτασης και έντασης πυρκαγιές κατά το παρελθόν, καθορίζουν την ύπαρξη και επιβίωση των περισσότερων αρπακτικών πουλιών, παρέχοντας ευκολότερη πρόσβαση στην τροφή τους. Στην περιοχή έχουν καταγραφεί συνολικά 360-400 είδη φυτών, από τα οποία 25 είδη είναι ορχιδέες, 104 είδη πεταλούδων, 12-13 είδη αμφιβίων, 29 είδη ερπετών και 60-65 είδη θηλαστικών, εκ των οποίων 24 είναι νυχτερίδες. Επιπλέον, τα ιδιαίτερης αισθητικής τοπία με βραχώδεις σχηματισμούς, ρυάκια και ποτάμια, τα ενδημικά φυτά και τα σημεία γεωλογικού ενδιαφέροντος της περιοχής είναι υψηλής οικολογικής αξίας. Η οικολογική αξία του Δάσους Δαδιάς επισημάνθηκε το 1970 από Ευρωπαίους επιστήμονες, το 1980 η περιοχή ανακηρύχθηκε προστατευόμενη και από το 2006 έχει χαρακτηριστεί ως Εθνικό Πάρκο. Πλέον αποτελεί ένα από τα λίγα καταφύγια σπάνιων αρπακτικών πουλιών σε όλη την Ευρώπη, ενώ εδώ συναντάται ο μοναδικός αναπαραγόμενος πληθυσμός Μαυρόγυπα στα Βαλκάνια.

Η περιοχή του Εθνικού Πάρκου παρουσιάζει πλούσια και πολύμορφη χλωρίδα με είδη χαρακτηριστικά της ευμεσογειακής και παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης. Στο μεγαλύτερο τμήμα της καλύπτεται από δασική βλάστηση, η σύνθεση της οποίας είναι αποτέλεσμα της επίδρασης του κλίματος, της γεωμορφολογίας, των εδαφικών συνθηκών και της γειννίας με τον ποταμό Έβρο. Η βλάστηση συγκροτείται κυρίως από μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*) και τραχεία πεύκη (*Pinus brutia*) σε

μίξη με δρύες (*Quercus spp.*) και άλλα φυλλοβόλα είδη, καθώς και από θαμνώνες μακκίας βλάστησης.

Στο κέντρο και στα ανατολικά του Εθνικού Πάρκου συναντώνται δάση κωνοφόρων, στα οποία κυριαρχεί η τραχεία Πέυκη (*Pinus brutia*) και δευτερευόντως η Μαύρη Πεύκη (*Pinus nigra*), ενώ τα φυλλοβόλα, τα μικτά δάση και η μακία βλάστηση καλύπτουν μικρή μόνο έκταση. Αντιθέτως, στα βόρεια και στα νοτιοδυτικά κυριαρχούν τα αμιγή δάση δρυός, με είδη όπως η Πλατύφυλλη δρυς (*Quercus frainetto*), το Τσέρο (*Q. cerris*) και η Χνωώδης δρυς (*Q. pubescens*), τα οποία έχουν υποστεί έντονη υλοτομία στο παρελθόν. Στις ενδιάμεσες ζώνες υπάρχουν μικτά δάση Πεύκης-Δρυός. Σκληρόφυλλοι θάμνοι όπως η Αγριοκουμαριά (*Arbutus andrachne*), το Φυλλίκι (*Phillyrea latifolia*), το Ρείκι (*Erica arborea*) και η Λαδανιά (*Cistus incanus*) συναντώνται κυρίως στα νοτιοδυτικά του Εθνικού Πάρκου.

Όσον αφορά την παραποτάμια βλάστηση, κυριαρχεί το κοινό σκλήθρο (*Alnus glutinosa*), ενώ αλλού κυριαρχούν η Ιτιά (*Salix spp.*), η Λεύκα (*Populus nigra*) και τα Αλμυρίκια (*Tamarix spp.*).

Στο Εθνικό Πάρκο μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί 360-400 είδη φυτών. Ανάμεσά τους βρίσκονται δύο είδη ενδημικά της Ελλάδας (*Minuartia greuteriana* και *Onosma kittanae*), καθώς και τρία σπάνια είδη (*Cephalanthera epipactoides*, *Salix xanthicola* και *Zygophyllum album*). Είκοσιεννέα είδη φυτών τελούν υπό καθεστώς προστασίας, ενώ αξιοσημείωτη είναι η παρουσία 25 ειδών ορχιδέας καθώς και του *Eriolobus trilobatus*, ενός σπάνιου είδους Αγριομηλιάς με πολύ περιορισμένη εξάπλωση.

Το Εθνικό Πάρκο είναι παγκοσμίως γνωστό για την ποικιλότητα των αρπακτικών πουλιών του. Εδώ έχουν παρατηρηθεί 36 από τα 39 είδη ημερόβιων αρπακτικών πουλιών της Ευρώπης. Είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό το γεγονός ότι στην περιοχή απαντώνται ταυτόχρονα 3 από τα 4 είδη γύπα της Ευρώπης: ο Μαυρόγυπας (*Aegyptius monachus*), ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*) και το Όρνιο (*Gyps fulvus*). Οι γύπες, σε αντίθεση με τα υπόλοιπα αρπακτικά πουλιά που κυνηγούν τη λεία τους, είναι πτωματοφάγοι. Εκτός από τους γύπες, στα είδη των ημερόβιων αρπακτικών πουλιών του Εθνικού Πάρκου συμπεριλαμβάνονται είδη σημαντικά για την ελληνική πανίδα αρκετά από τα οποία, σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο της ελληνικής πανίδας, έχουν χαρακτηριστεί ως “κρίσιμωσ κινδυνεύοντα” ή “κινδυνεύοντα”.

Εκτός από τα αρπακτικά, στην περιοχή έχουν παρατηρηθεί περίπου 166 είδη πουλιών, εκ των οποίων 2 έχουν χαρακτηριστεί ως κινδυνεύοντα για την Ελλάδα, ο Μαυροπελαργός (*Ciconia nigra*) και η Καμπίσια Πέρδικα (*Perdix perdix*), ενώ άλλα 10 έχουν χαρακτηριστεί ως “σχεδόν απειλούμενα” και 5 ως “τρωτά”. Ιδιαίτερα η παρουσία του Μαυροπελαργού θεωρείται πολύ σημαντική, καθώς τα 30-35 ζευγάρια που φωλιάζουν στην περιοχή αποτελούν σημαντικό ποσοστό του αναπαραγόμενου πληθυσμού του είδους στη χώρα μας.

Σε γενικές γραμμές τα αρπακτικά πουλιά (συμπεριλαμβανομένων των γυπών), καθώς και πολλά μικρά πουλιά που τρέφονται με έντομα ευνοούνται από περιοχές με εναλλαγές στο τοπίο, καθώς μπορούν να εντοπίζουν εύκολα την τροφή τους στις ανοιχτές εκτάσεις και ταυτόχρονα να βρίσκουν περιοχές με δέντρα για φώλιασμα και κάλυψη.

Στο Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου έχουν παρατηρηθεί συνολικά 60-65 είδη θηλαστικών περίπου. Από τα πιο εντυπωσιακά είναι το Ζαρκάδι (*Capreolus capreolus*), η απειλούμενη Βίδρα (*Lutra lutra*) η οποία απαντάται κυρίως κατά μήκος των ρεμάτων, καθώς και ο Λύκος (*Canis lupus*), η Αγριόγατα (*Felis silvestris*), το Αγριογούρουνο (*Sus scrofa*), το Πετροκούναβο (*Martes foina*), η Νυφίτσα (*Mustela nivalis*) και ο Ασβός (*Meles meles*). Πέρα από τα μεγάλα θηλαστικά όμως πολύ σημαντικά είναι και τα μικρά τρωκτικά, τα οποία βρίσκονται σε αφθονία και αποτελούν βασική πηγή τροφής για τα αρπακτικά πουλιά. Σημαντική είναι επίσης και η παρουσία 24 ειδών νυχτερίδων στο Εθνικό Πάρκο. Έξι τουλάχιστον από αυτά τα είδη απαντώνται με σημαντικούς πληθυσμούς εδώ, ενώ όλα προστατεύονται από την εθνική και τη διεθνή νομοθεσία.

Οι σπηλιές, καθώς και παλιά ορυχεία της περιοχής χρησιμοποιούνται από τις νυχτερίδες σχεδόν όλο το χρόνο ως καταφύγιο, ενώ μερικά είδη γεννούν εκεί τα μικρά τους κατά τα τέλη της άνοιξης με αρχή καλοκαιριού. Όλες οι επιφάνειες νερού συμπεριλαμβανομένων των μικρών δεξαμενών νερού που έχουν τοποθετηθεί από τη Δασική Υπηρεσία, διάσπαρτες στο δάσος, αποτελούν πολύτιμη πηγή νερού αλλά και τροφής, καθώς σε αυτές συγκεντρώνονται πολλά έντομα. Πολλές νυχτερίδες τρέφονται με έντομα επιβλαβή για τις καλλιέργειες, απαλλάσσοντάς τες από αυτά και βοηθώντας έτσι με έμμεσο τρόπο τη γεωργία.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου θεσμοθετήθηκε το 1999 με τον Ν. 2742/1999 και ιδρύθηκε το 2002 με τον Ν. 3044/2002 (ΦΕΚ Α'197). Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρα, τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (πρώην ΥΠΕΧΩΔΕ) και έχει σαν έδρα το Κέντρο Ενημέρωσης στην Δαδιά, Δήμου Σουφλίου, Νομού Έβρου. Διοικείται από 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο ορίζεται από το Υ.Π.Ε.Κ.Α. και έχει 3ετή θητεία η οποία μπορεί να παρατείνεται με πολιτική απόφαση του ΥΠΕΝ.

Στην περιοχή εκπονήθηκε επιστημονική μελέτη "Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης - Σουφλίου " η οποία εγκρίθηκε για τους σκοπούς του Προεδρικού Διατάγματος αυτού με την οικ. 56089/3364/1998 απόφαση της Γενικής Δ/σης Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ. Η ΚΥΑ με αρ. 35633/30-8-2006 «Χαρακτηρισμός του δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου ως Εθνικό Πάρκο με την ονομασία Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου και καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών δόμησης» (ΦΕΚ Δ'911) ρυθμίζει και καθορίζει τις χρήσεις, τους όρους και περιορισμούς δόμησης έως σήμερα.

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ Π.Δ.

Το Τμήμα Βιοποικιλότητας και Προστατευόμενων Περιοχών σε συνεργασία με τον Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δαδιάς, κατάρτισε το παρόν Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος για τον χαρακτηρισμό του Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης –Σουφλίου τον καθορισμό ζωνών προστασίας αυτού, και των χρήσεων, όρων και περιορισμών ανά ζώνη.

Το σχέδιο ΠΔ περιλαμβάνει σημειακές αλλαγές, προσθήκες ή διορθώσεις, Σε σχέση με την ΚΥΑ, που αφορούν στην άσκηση της υλοτομίας προς όφελος της άγριας πανίδας και ειδικότερα των σπάνιων αρπακτικών, την εκμετάλλευση των Α.Π.Ε. εντός του Εθνικού Πάρκου και στην τουριστική αξιοποίηση του Εθνικού Πάρκου.

Αναλυτικότερα οι μεταβολές αυτές έχουν ως εξής :

Γενικές μεταβολές

Προτείνεται η αλλαγή της αρίθμησης (όχι των ορίων) των αγροτικών ζωνών με σκοπό την καλύτερη κατανόηση αλλά και την οργάνωση των ειδικών όρων με κλιμάκωση των όρων και των περιορισμών ανάλογα με την οικολογική αξία κάθε ζώνης κατ'εφαρμογή του ν. 3937/2011, άρθρο 5, παράγραφος 3, εδάφιο ζ.

Δεν επιτρέπεται η δημιουργία μόνιμων εγκαταστάσεων μεγάλης κλίμακας στη ζώνη B2γ με σκοπό την προστασία της αλλοίωσης του αγροδασικού περιβάλλοντος και τοπίου.

Εξειδικεύτηκαν όροι οι οποίοι οδηγούσαν σε εμπόδια ανάπτυξης επαγγελματικών υποδομών χαμηλής όχλησης συμβατών με το καθεστώς προστασίας.

Σχετικά με την υλοτομία και την εν γένει εκμετάλλευση του δάσους:

Στις ζώνες A1 και A2, θα διενεργούνται οι προβλεπόμενες από τη δασική νομοθεσία διαχειριστικές μελέτες (Ειδικό Διαχειριστικό Α ζώνης) με σκοπό την προστασία, διατήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη των οικοσυστημάτων, κατόπιν εγκρίσεως σχετικής μελέτης από την Δασική Υπηρεσία μετά από έκφραση γνώμης του Φορέα Διαχείρισης και σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Στην ζώνη B θα διενεργούνται οι προβλεπόμενες από τη δασική νομοθεσία διαχειριστικές μελέτες (Ειδικό Διαχειριστικό B Ζώνης) οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλες τις λειτουργίες του συγκεκριμένου δάσους και ιδιαίτερα τις ανάγκες διατήρησης ώριμων δένδρων και καλλιέργειας των νεαρών δασών με σκοπό τη δημιουργία θέσεων κατάλληλων για τη φωλεωποίηση των αρπακτικών και των μαυροπελαργών.

Η πραγματοποίηση των δασικών εργασιών ξύλευσης και κατασκευής δασικής υποδομής σε θέσεις φωλεοποίησης των αρπακτικών πουλιών θα διενεργούνται σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους κάθε έτους, εκτός της περιόδου αναπαραγωγής των συγκεκριμένων για κάθε ζώνη ειδών.

Στις ζώνες A1 και A2, η άσκηση της μελισσοκομίας θα γίνεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 100 μ. από τις οικοτουριστικές διαδρομές και τις σχετικές υποδομές, σε θέσεις που προτείνονται από το Φορέα Διαχείρισης.

Σχετικά με την εκμετάλλευση Α.Π.Ε. :

Κατά τη σύνταξη του σχεδίου Π.Δ. χαρακτηρισμού του Εθνικού Πάρκου Δαδίας, συνεκτιμήθηκε από κοινού με τον Φ.Δ. η ανάγκη απαγόρευσης εγκατάστασης και λειτουργίας ΑΠΕ (Αιολικά Πάρκα και ΑΣΠΗΕ) και συνοδών έργων λόγω της ανάγκης προστασίας των σπάνιων αρπακτικών της περιοχής. Η ανάγκη απαγόρευσης εγκατάστασης αιολικών πάρκων εντός των ορίων του Εθνικού Πάρκου τεκμηριώνεται επιστημονικά από πρόσφατες μελέτες^{1,2} οι οποίες αναφέρουν τις απειλές που επιφέρει η συγκεκριμένη δραστηριότητα στην ορνιθοπανίδα της περιοχής.

Στη ζώνη B επιτρέπεται η εγκατάσταση μικρών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (φωτοβολταϊκά) σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία καθώς επίσης και η εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ενέργειας από φωτοβολταϊκά μόνον στις στέγες κτιρίων, επαγγελματικών ή ιδιωτικών επάνω από την κεραμοσκεπή στέγη και σε καμιά περίπτωση μέσα σε ιδιωτικές αγροτικές γαίες.

¹ WWF Hellas, 2013, Αιολικά Πάρκα στη Θράκη: Αναθεωρημένη πρόταση ορθής χωροθέτησης στη Δαδιά. Αθήνα 2013.

² WWF Ελλάς. 2011. Επιπτώσεις των αιολικών πάρκων στα αρπακτικά πουλιά στη Θράκη. Ετήσια Αναφορά: Αύγουστος 2009-Αύγουστος 2010.

Σχετικά με την περαιτέρω τουριστική αξιοποίηση του Εθνικού Πάρκου:

Προβλέπεται η διοργάνωση οικοτουριστικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης και της οργανωμένης (ομαδικής) επίσκεψης, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την άθληση.

Πιο συγκεκριμένα στη ζώνη Β προβλέπεται:

- Η χρήση, η συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων οικοτουριστικών υποδομών.
- Ο εκσυγχρονισμός, συντήρηση, αποκατάσταση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων χώρων δασικής αναψυχής.
- Η ερασιτεχνική αλιεία στα ρέματα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- Η εγκατάσταση και λειτουργία κατασκηνωτικού κέντρου στη Β ζώνη με δυνατότητα λειτουργίας καθ'όλη τη διάρκεια του έτους.
- Η αξιοποίηση ιαματικών πηγών με την εγκατάσταση υποδομών αγροτουρισμού (ζώνη Β2β)
- Η ανέγερση αγροτουριστικών καταλυμάτων μέχρι 3 κλειδιών ή τουριστικών επιπλωμένων επαύλεων ή κατοικιών (ζώνες Β2β και Β2γ).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΔ

Το σχέδιο Π.Δ. βασίζεται στο κείμενο της Κ.Υ.Α. 35633/30-08-2006, στη συνεργασία με τον Φ.Δ. και στην αξιολόγηση των προτάσεων από τοπικούς φορείς που, κατά τα ανωτέρω αφορούν :

- στην άσκηση της υλοτομίας και την εκμεταλλευση του δάσους,
- στη ρύθμιση της εκμετάλλευσης των ΑΠΕ εντός του Εθνικού Πάρκου και
- στην τουριστική αξιοποίηση του Εθνικού Πάρκου.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 3937/2011 (παράγραφος 5α):

Κανονιστικές πράξεις χαρακτηρισμού προστατευομένων περιοχών που εγκρίθηκαν από αναρμόδιο όργανο, μπορούν να εγκριθούν με προεδρικά διατάγματα ως έχουν, με την επιφύλαξη της τήρησης των προβλέψεων της παραγράφου 2 του άρθρου 9, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των συναρμόδιων Υπουργών και μετά από εισήγηση της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος ότι δεν έχουν επέλθει ιδιαίτερα σημαντικές αλλαγές στην κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου. Η ισχύς των παραπάνω προεδρικών διαταγμάτων, πλην της τήρησης των προβλέψεων της παραγράφου 2 του άρθρου 9, ανατρέχει στην ημερομηνία δημοσίευσης των πρώτων διοικητικών πράξεων, οι οποίες καταργούνται ρητά με τα ίδια προεδρικά διατάγματα.

Προκύπτει, λοιπόν ότι η Κ.Υ.Α. χαρακτηρισμού υπ.αρ. 35633/30-08-2006 μπορούσε, κατ αρχήν, να εγκριθεί με Προεδρικό Διάταγμα ως έχει, πλην όμως με τον τρόπο αυτό θα δαιωνιστούν όλα εκείνα τα προβλήματα που προέκυψαν από την εφαρμογή της Κ.Υ.Α. αυτής που σχετίζονται με διάφορες πτυχές της διαχείρισης και ανάπτυξης της περιοχής του Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου. Αντίθετα, η διαδικασία που ακολουθήθηκε για τη διαμόρφωση του παρόντος σχεδίου Π.Δ. είναι, κατά μεγάλο μέρος του, αποτέλεσμα της συνεργασίας της Υπηρεσίας με τον Φορέα Διαχείρισης και αποτέλεσμα διαδικασίας διαβούλευσης σε τοπικό επίπεδο.